## BENNÂN BİN MUHAMMED EL-HAMMÂL

Evliyânın büyüklerinden. İsmi, Bennân bin Muhammed bin Hamdân bin Sa'îd olup, künyesi Ebü'l-Hasen'dir. Aslen Vâsıtlıdır. Bütün ömrünü Mısır'da geçirdi. Hakkı söyleyen, iyiliği emreden âlimlerin önderi idi. Ebû İmrân-ı Kebîr'in talebesi idi. Cüneyd-i Bağdadî, Ebû Hafs Nişâbûrî ve zamanının âlimleriyle sohbet etti. Ebü'l-Hüseyn Nûri'nin hocası idi. 316 (m. 928) senesinin Ramazan ayında vefât etti.

Mısırlı bir kimse kendisini sevmezdi. Yırtıcı bir hayvanın Bennân bin Muhammed'i yemesi için duâ etti. Bir süre sonra Bennân-ı Hammâl hazretleri yolculuğa çıkmıştı. Ormandan geçerken, karşı taraftan gelen Mısırlı o kimse ile karşılaştı. Tam o sırada, yola bir kaplan çıktı. Hemen Bennân-ı Hammâl hazretlerinin yanına gitti. O, kaplanın sırtını sıvazladı, sonra onun yanından ayrıldı. Kaplan Mısırlının yanına giderek onu parçalamak istedi. Bu kimse çok korktu ve rengi değişti. Bennân-ı Hammâl, kaplanı yanına çağırarak kulağına birşeyler söyledi. Kaplan da yanlarından uzaklaşıp, ormana geri gitti. Bu hâli gören kimse, derhal tövbe etti. Bennân-ı Hammâl'ın talebelerinden oldu ve sonra bir daha hiç kimse hakkında kötü düşünmedi.

Birgün biri gelip, "Efendim çoktan beri hastayım, birçok hekime gittim. Fakat bir çâresini bulamadılar. Şifâ bulmam için size geldim" dedi. Bennân-ı Hammâl, "Falan yerden bana bir avuç toprak getir!" buyurdu. Sonra o kimse gidip o toprağı getirdi. Bennân-ı Hammâl toprağı avucuna alıp, bir süre bir şeyler okudu. Daha sonra bu toprağı hasta kimseye verip," Ağrıyan yerlerine bunu sür, inşâallah birşeyin kalmaz" buyurdu. Bu kimse Bennân-ı Hammâl'ın dediğini yaptı. Bir süre sonra hastalığından hiç eser kalmadı.

Kendisi şöyle anlatır: "Mekke'de idim. İbrâhîm Havvâs da orada idi. Fakat onunla daha tanışmamış idim. Mekke'de bir berber vardı. Bu berber kendine hacamat (kan aldırmak) için gelen fakirlere et satın alır ve onu pişirerek fakirlere yedirirdi. Ben de kan aldırmak için bu zâta gittim. "Kan aldırmak istiyorum" deyince, o zât hemen birisini pişirmek için et aldırmaya gönderdi. Bu sırada aklımdan, ben kan aldırıncaya kadar yemek de pişer, diye geçirdim. Sonra bu düşüncemin kötü olduğunu düşündüm ve eti yemiyeceğime yemîn ettim. Kan aldırdıktan sonra çıkıp gittim. O gün akşama kadar birşey yiyemedim. Ertesi gün ikindi namazına kadar da yiyecek birşey bulamadım, ikindi namazını kılmak için ayağa kalktım, fakat takatsizlıktan yüzüstü düştüm. Orada hazır bulunanlar beni delirmiş sandılar, İbrâhîm Havvâs da orada idi. Yanıma gelerek oturdu. Benimle konuşmaya başladı. Bana "Birşey yer misin?" diye sorunca, "Akşam yakındır" dedim. Daha sonra gitti. Yatsı namazından sonra İbrâhîm Havvâs, bir tas mercimek çorbası ile iki börek getirdi. Onları yedim. Sonra bana "Daha yer misin?" diye sorunca, "Evet" dedim. Yine bir tas mercimek çorbası ve iki börek getirdi. Bunları da yedim. "Daha yer misin?" diye sordu. Yine, "Evet" dedim. Yine aynı

şekilde bir tas mercimek çorbası ve iki börek getirdi. Onları da yedim. “Daha yer misin?” diye sorunca bu sefer “Hayır” dedim. Daha sonra yatıp uyudum. Sabah namazına kalkamadım. Bir ara Peygamber efendimizi ( aleyhisselâm ) rü’yâmda gördüm. “Bennân!” diye çağırdı. “Efendim! Yâ Resûlallah” dedim. “Kim doyduktan sonra yemek yerse, Allahü teâlâ onun gönül gözünü kör eder” buyurdular: Hemen uyandım. Bir daha doyduktan sonra yemek yemiyeceğime yemîn ettim.”

Yine kendisi anlatır: “Mekke’de oturmuştum. Yanımda bir genç vardı. Biri gelip o gencin önüne bir kese altın koydu. Genç “Benim ihtiyâcım yoktur” dedi. O zaman o kişi, “Fakîrlere ve zavallılara dağıt” dedi. Genç bütün paraları dağıttı. Kendisine hiç bırakmadı. Akşam olunca o gencin bir yerde dilencilik yaptığını gördüm. “Ey Genç! O dağıttığın bir kese akçeden bir kaçını kendine ayırsaydın” dedim. Genç “O zaman, şu âna kadar yaşıyacağımı bilmiyordum” dedi.

Başka bir hâdiseyi kendisi şöyle anlatır: “Uzun bir süre yiyecek birşey bulamamıştım. Yolda giderken yerde bir altın gördüm. Önce birisi düşürmüştür diye almadım. Fakat daha sonra aldım. Biraz yürüdükten sonra bir grup çocuğun bir arada oturduklarını ve birisinin güzel ahlâktan bahsettiğini gördüm. Çocuklardan biri “Kul ne zaman doğruluğun lezzetini bulur?” diye sordu. Tasavvuftan bahseden çocuk, “Kişi, altın parçasını attığı zaman, sıdkın (doğruluğun) lezzetini bulur” dedi. Bunun üzerine derhal altını çıkarıp attım.”

Şöyle anlatılır: “Bir şahıs Bennân-ı Hammâl hazretlerinin yanına gelip bir hayvanın eti yenir mi, yenmez mi diye suâl etmeye niyet etti. Tam onun huzûruna varır varmaz daha hiçbirşey konuşmadan sohbet arasında Bennân-ı Hammâl hazretleri buyurdu ki: “Falan hayvanın eti temizdir, yenir.” O şahıs ise çok hayret etti ve suâl etmeden suâlinin cevâbını almış oldu.

“Bennân-ı Hammâl hazretleri buyurdular ki, “Allahü teâlâ semâyı yedi kat yarattı. Her katta mahlûklar ve melekler yarattı. Bunlar O’na ibâdet ve itaat ederler. Birinci kat, ya’nî dünyâ semâsında bulunanların ibâdeti korku ve ümid üzere bulunmaktır. İkinci semâda bulunanların ibâdeti, muhabbet ve hüzün üzere bulunmaktır. Üçüncü semâda bulunanların ibâdeti, minnet ve haya üzere bulunmaktır. Dördüncü semâda bulunanların ibâdeti, şevk ve heybet üzere bulunmaktır. Beşinci semâda bulunanların ibâdeti, münâcaat ve iclâl (saygı) üzere bulunmaktır. Altıncı semâda bulunanların ibâdeti, inâbet (tövbe) ve ta’zîm (saygı gösterme) üzere bulunmaktır. Yedinci semâda bulunanların ibâdeti ise, mürüvvet (cömertlik) ve kurb (yakınlık) üzere bulunmaktır.”

“Başkalarının zarar görmesine sevinen kişi, kurtuluşa kavuşamaz.”

“Allahü teâlâyı tevhîd edersen, husûsî ihsâna kavuşursun. Eğer doğru yolda olursan, seçilmişlerden olursun. Eğer doğruyla yanlışı karıştırırsan cefâ çekersin.”

“Sûfî; Allahü teâlâya güvenen, emirlerini yerine getiren, sırra riâyet eden, mahlûklardan uzaklaşarak, O’na yönelen kimsedir.”

“Allahü teâlâdan uzaklaşan kimse, bâtıl yollara sapar.”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-üş-Şâfiyye sh. 291

2) Hilyet-ül-evliyâ cild-10, sh. 324

3) Tabakât-ül-kübrâ cild-1, sh. 98

4) Nefehât-ül-üns sh. 208

5) Risâle-i Kuşeyrî sh. 138

6) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 271

7) Târîh-i Bağdâd cild-7, sh. 100

8) Câmi’u kerâmet-il evliyâ cild-1, sh. 369